

66-355

KÖNYVTÁRI

Híradó

1963 június

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLÓNYE
Megjelenik havonta

VII. évfolyam 3.szám

1963 június

Munkák - szerte a városban

Megrendelések, visszaigazolások, elutasítások, sürgető levelek, feljegyzések sorakoznak Pótor Lajos vezető gondnok asztalán. A napi teendőket készítette elő, amikor reggel felkerestük, hogy Híradónk megbízásából megkérdezzük: milyen nagyobb felújítási munkák készülnek mostanában a könyvtár számára?

- Megbeszéltük a találkozót, ezért a kerületi könyvtárak sorrendjében már mindent összeírtam - veszi kézbe az egyik cédulát.

- Csoportosítsuk talán másképpen a mondanivalót - kérjük. Milyen nagyobb befejezett munkákról adhatunk hírt a kollégáknak?

- A legnagyobb munka talán Óbudán, a 8-as könyvtárban fejeződött be. A régi bérház földszintjén nemsokára teljesen megújult könyvtár nyilhat meg. Falakat bontottak, új kályhákat raktak, korszerűsítették a világítást, nagyrészt új berendezés készült, hogy a szabadpolcos rendszert itt is bevezethessük. Most a szó szoros értelmében az utolsó simitások folynak, mert a parkettet csiszolják és a nagytakarítás van hátra.

- Más örömdetes budai hír nincsen? A Krisztina körzeti könyvtár reklamásiát már alig-alig tudjuk megvívastalni a központ különböző telefonvonalain.

- A Krisztinából az építők már elvonáltak, és a hosszú huzavona után végre elkészült könyvtárban már csak a könyvtárosok dolgoznak, rendezik a könyveket az új polcokon. Most az építési engedélyre várunk, hogy a munkások visszatérhessenek a gyermekkönyvtár felújításához.

- Nem lehetett volna...

- Nem, mert a felnőtt részleg is a gyermekkönyvtárban működött, ezért két ütemben kellett a munkát elvégezni. A 14-es könyvtárban, a Királyi Pál utcában azonban a gyermekkönyvtár készül el előbb s most fejeződik be a felnőtt részleg átalakítása. Ez volt harmadik legnagyobb munkánk. A régi iroda raktár lett, az új irodát a volt gyerekkönyvtár helyén könyvpolc választja el a kölcsönzötől. A régi celszerűtlen vaskályha helyett új kályhakat raktak.

- Festették, korszerűsítették a világitást, új padló készült - vágunk közbe.

- Ugy van. Ezt kár hozzátenni, mert mindegyik munkával együtt jár, ahol nagyobb az átalakítás.

- Szerítkozzunk talán a felsorolásra a kisebb munkáknál.

- Kisebb munkák, de sokszor nagyobb gondok, - mondja Pótor Lajos. - A nagyobb szabású munkáknál egy építővállalattal tárgyalunk s ők adják a szakmunkákat a vállalkozóknak. Itt pedig minden vállalkozó velünk áll kapcsolatban. Tehát: tetőjavítás a Szörény utcában és Kispesten. Bővítés a József Attila művelődési házban, a 19-es könyvtárban. Új gyermek részleg a káposztásmegyeri Tinódi utcában, modern gázfűtésessel. Új fiókkönyvtár, ha csak 68 m² -es is, Kőbányán, a Gergely utcában. Berendezés, kiegészítés a 2-es gyermekkönyvtárban, ezzel együtt festés, bővítés.

- Örömmel halljuk, hogy minden kész, de milyen munkák folynak?

Vaastag dossziék kerülnek az asztalra. Mennyi holt energia is hever ezekben a félarasznyi kötegekben! Mindegyiken egy-egy utcanév: Aulich utca, Fehérhajó utca, Lehel út, Tóth József utca, Bosnyák utca, Bajáki Elemér utca, Taksony utca.

- Sokat hallottunk az 5-ös gyermekkönyvtárról és reméljük, hogy az Aulich utcában a nyár végére megnyílhat. Tudjuk, hogy teljesen új zenei könyvtár készül az év végére a Fehérhajó utcában. Nem ismeretlen az sem, hogy a régi Lehel úti házban a földemet cserélik a bezárt 4-esben is. De mi történik Budafokon és Zuglóban?

- Budafokon ma a legnagyobb összeget igénylő építkezésünk folyik. 520.000 forint beruházással kb. 65 négyzet-

méterrel bővíti és teljesen átalakul a 13-as kerületi könyvtár. A toldalékipítés különengedélyt igényelt, most akarjuk megkötni az építési szerződést. A 18-as könyvtár is zárva van, falbontással, falépitéssel szabadpalcossá alakítjuk. Itt sikerült először biztosítani az egyik legmodernebb fűtési megoldás, a gáz etázsűtés felszerelését.

- És a két új név, melyekről még semmit sem hallottunk?

- A Bajáki Elemér utca Csillaghegyen van. A 21-es könyvtár itt kapott teljesen új helyiséget, ahová átköltözik majd a Mátyás király utról. A Taksony utca a Váci út és Lehel út között húzódik. A 14-es sz. házában egy rakparat utaltak ki a könyvtárnak. Jelenleg a 4-es könyvtár anyagát tároljuk itt, később butorokat tudunk benne elhelyezni. Nem lesz szükség a központ udvarára.

- Ezt különösen nagy örömmel halljuk. Egy utolsó kérdés. Körülbelül hány céggel áll egy időben kapcsolatban a könyvtár, mint megrendelő?

- Körülbelül 35 különböző vállalat, szövetkezet, kisiparos és tervező dolgozik nekünk. Az alvállalkozókat nem számoljuk, tárgyaljanak velük ők.

Nem irigyeljük Péter Lajost, aki rendíthetetlen nyugalommal tartja kezében ezeket a munkákat városszerte. Nyugodtabban válaszolunk majd a telefonba a nyájas olvasónak, ha érdeklődik, hogy kerületi könyvtára meddig lesz még zárva. Mindenesetre, ha a kelleténél hosszabb ideig, - nem a mi gondnokságunkon múlik.

-t -s

ÜNNEP UTÁNI SZÁMVETÉS

A tervezés és a megvalósítás izgalma még munkál bennünk, az Ünnepi Könyvhét tömérdek tennivalójának fáradságát ki sem pihenhattuk. Megsokasodott hétköznapi feladataink nem engednek időt a hosszú meditatálásra. Mégis szükséges a számvetés, hogy a tapasztalatok és a tanulságok a rendszeres könyvtári munka emelőjévé válhassanak. Nem kerülhetjük el a könyvhét alkalmával végzett feladat számszerű összefoglalását sem, hogy méretei elgondolkozásra készíthessenek, de nem maradhatunk meg csupán a számok összegezésénél sem, hiszen ezek a keres próbálkozásokat, szokványos attrakciókat és balsikere -

ket is takarnak.

A mérleg

Ha a számadatokat nézzük és a mögötte meghúzódó lelkes és termékeny munkát, csak dícsérettel lehet szólni a könyvtárak kollektíváinak könyvheti helytállásáról.

A gyermekkönyvtárak és gyermekrészlegek összesen ezidőtájt 85 könyvtári gyermekmozdulást terveztek. Ezek közül 5 irodalmi fejtörő, 27 könyvismertetés, 14 író-olvasó találkozó, 18 mesedélután és filmetítés, 2 szavalóverseny, 3 úttörő különpróbáztatás és úttörő-összejövetel, 3 könyvheti-sátor látogatása, 11 osztály könyvtárlátogatása, 2 pályázat lebonyolítása és 1 gyermekrészleg megnyitása volt.

A felnőtt részlegekben 51 könyvheti rendezvény volt: 5 irodalmi est, 14 író-olvasó találkozó, 3 ismeretterjesztő előadás különféle témákból, 7 olvasószolgálati és KISZ-szel közösen szervezett akció, 12 fiatal olvasók klubjának vita-összejövetele, 2 fejtörő és 8 csoportos könyvismertetés.

A hagyományos Ferencvárosi Könyvtári Hét lebonyolítására is ez alkalommal került sor, amely a központi megnyitó sikerét és három ferencvárosi könyvtár igen aktív, sokoldalú tevékenységét hozta magával. A legtöbb kerületben, de különösen a XVI. és XIX.-ben nagy gondot fordítottak arra, hogy a kerületi könyvtár kezdeményezései mellett a könyvtárfiókokban és részlegekben is külön-külön akciókra kerüljön sor.

Az idei könyvhét tavalyhoz mérten 20-al több könyvkiállítást is eredményezett, nagyobb volt a tömeghatása is. Leszűrhetjük azonban sommás tapasztalatként: a megszokottságot és a felületes szervezőmunkát kevesebb, de jobban előkészített, frissenható könyvheti mozgalommal kell majd eredményesebbé tenni.

A kiállításokról

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtáraiban, könyvtárfiókjaiban, önálló gyermekkönyvtáraiban és gyermekrészlegeiben mindenütt sor került valamilyen - a könyvhéttel kapcsolatos, a könyvhét könyveit propagáló - kiállításra, könyvhemutatóra. Ezek méreteit, jellegét nemcsak a könyvtárosok ötletessége befolyásolta, hanem a könyvtárak adottságai is közrejátszottak abban, hol sikerült mutatósabb, színvonalasabb kiállítást, kirakatot, ajánlópol-

got készíteni. Legtöbb helyen a kiállítás a könyvheti könyvek bemutatására szorítkozott. Különösen a szabadpolcos könyvtárakban ez természetes jelenség, hiszen a könyvek nagyrésze állandóan az olvasók előtt van. Bizonyos igénytelenség azonban megmutatkozott, mert például az írók képeit, az annotációkat, néhány fontosabb adatot fel lehetett volna használni a könyvkiadás, a könyvforgalom, könyvtárhálózatunk fejlesztéséről a kiállítások agitativ erejének fokozására.

Ünnepi estek

Elsősorban a nagyobb könyvtárakban szervezték meg a könyvhet kezdetén a tekintélyesebb számú közönséget vonzó irodalmi esteket, rendszerint más szervezetekkel, intézményekkel közösen. A 12-es kőbányai könyvtár a Kultúrotthonnal és a kerületi tömegszervezetekkel, valamint a Magyar Írók Szövetségével együttesen tartotta meg reprezentatív irodalmi estjét. Ez az összefogás mindenképpen egészséges, s biztos, hogy közönségvonzása nagy. Mégis gondolkozóba ejt mindannyiunkat, helyes-e olyan írószűke időben, mint az Ünnepi Könyvhet, kilenc íróat egy helyre megzósítani. Nyilvánvaló, hogy ilyenkor nehéz a közönség figyelmét végig lekötni, s a helyes arányokat az est programjában megtartani. Nem nyílik mód az olvasók és írók közötti beszélgetés kibontakozására sem. Ugyanakkor nem lehet elkerülni a műsor bizonyos egyenétlenségét.

Talán sikerültebbnek mondható ilyen vonatkozásban a 28-as újpesti könyvtárban a Magvető Könyvkiadóval közösen szervezett irodalmi est, amelyen mindössze három író és egy lektor vett részt. Nem nyúlt h szúrára az est programja - itt talán ez volt a baj - az elhangzottak mellett még egy-egy rövidebb mű felolvasása gazdagabbá tette volna az est műsorát. A 32-es könyvtár lényegében a kerület könyvheti programját megnyitó estnek volt gazdája. Nem is a könyvtárban, hanem az IKARUS kultúrházában bonyolították le.

A 36-os és 40-es könyvtár, valamint a rákoskésrésztúri kultúrotthon közös irodalmi estje, a 27-es könyvtár és az Erkel Művelődési Otthon könyvheti megnyitója egészítette ki ezt a sort. Amíg a 12-es esetében író-dömping volt, az utóbbihoz már egy sem jutott. A nagyobb gondosság, az okosabb szervezés a következő években az ünnepi estek maradandóbb hatását biztosíthatja. Az írók meghívásában az öntevékenységnek nagyobb szerepet és lehetőséget kell biztosítani. Ez a rajokban történt hivatalos kirendelés, protokolláris beosztás elveszi a dolog varázsát.

Az író-olvasó találkozók

nemcsak a könyvheti megmozdulások, hanem a könyvtári csoportos foglalkozások klasszikus formájává is nemesedtek. Különösen erényük a közvetlenség, ami az olvasók és írók beszélgetése során kialakulhat. Eppen ezért könyvtáraink általában, de a könyvhét alkalmával is éltek vele. A felnőtt könyvtárakban 14, a gyermekkönyvtárakban szintén 14 ilyen találkozó volt. A résztvevő írók lényegében az irodalmi élet legkülönbözőbb területeit képviselték. Költők és prózaírók, gyermekkönyvek szerzői, antológiák összeállítói és kritikusok egyaránt találhatók közöttük. Képviselve volt az idősebb és a fiatalabb generáció, résztvettek neves és kezdő írók. A tapasztalatok azonban arról tanuskodnak, hogy ezeket a találkozókat sem kell egyértelműen pozitívnak tekintenünk. Nemcsak arra gondolunk, hogy egyes esetekben - éppen a sok szervező munka közepette - nem jut időnk az alapos előkészítésre, vagy a zsúfolt program következtében nem tudunk elég közönséget vonzani (mint pl. az 1-es könyvtárban Szilvási esetében), hanem arra is, hogy ezeknek a találkozóknak a témája sematikus irófaggatássá szegényül.

Nagyon sokszor a meghívott írók műveit a jelenlévő olvasók alig, vagy egyáltalán nem ismerik. Erre a könyvtárosok kevés gondot fordítanak. Előnyösebb az az eset, amikor a találkozó alkalmával az író műveiből ad elő, vagy a közreműködő mutatja be az író műveit. Mindez azonban nem ad lehetőséget az igényesebb, mélyebbre hatoló mindkét fél számára haszonnal járó eszmecsereére. Örülünk annak, hogy pl. Hárs László a könyvhét során is különböző könyvtárakban találkozott kis olvasóival. A jelenlévő gyerekek közül azonban mindössze néhányan ismerték az író műveiből is. Ilyenkor elkerülhetetlen a kényszeredett faggatás: hol a gyerekek szeretnének valamit megtudni az íróról, hol az író a gyerekektől, ami személyes találkozásukat maradandó élménnyé avatja, de az igazi alap hiányzik. Hogy mennyire igaz ez a probléma, példa rá a 43-as könyvtárban Galambos Lajos-sal tartott találkozó. Itt mérnökök, diákok, pedagógusok, akik Galambos műveit könyvekből, folyóiratok hasábjairól, vagy filmje alapján ismerték, nagyon színvonalasan és bírálóan megtartták munkásságát. Ugyanakkor szinte kinossá vált, amikor az egyik olvasó többszörösen is olyan kérdésekre kívánt választ, amelyek az író személyes életére vonatkoztak, de kevés összefüggésben voltak műveivel. Az író-olvasó találkozók előkészítésénél sem lehet arra hagyatkozni, hogy megállapodtunk az íróval, s majd mond valamit, ami eszébe jut. Nem jó dolog az sem, ha örökké valamilyen írói önval-

tomást várunk ilyen alkalmakkor. Az író számára sem válik egy elég vonzóvá a találkozás, hiszen arra kíváncsi, milyen érzéssel veszik kézbe új könyveit, milyen módon vélekednek törekvéséről, mennyire felszólít meg az olvasó érdeklődésének mindaz, amit csinál, s milyen annak a visszhangja. Nem véletlen, hogy a gyermek-kollektívák, vagy az ifjúsági klubok keretében megtartott találkozók mindig élénkebbek; vitaproblémákkal vannak tele.

Csoportos könyvismertetések

Az összes eddigi könyvheti programjaink között az idén jelentkezett legnagyobb számban a csoportos könyvismertetések szervezése. Könyvtárosok, pedagógusok és olvasók közreműködésével. A könyvek népszerűsítésének, az új könyvtermékek bemutatásának sok hasznót hajtó módszere lehet ez. Felnőttek számára nyolcat, gyermekek számára huszonehetet tartottak. Egyes helyeken, mint pl. a 35-ös könyvtárban, az egész könyvheti termés bemutatását is meg lehetett valósítani két alkalommal.

A 16-os könyvtárban vagy pl. a 19-esben mindössze egy mű szerepelt perondón: Fejes Endre Rózsdatemetője. A 10-es könyvtárban immáron harmadik alkalommal próbálkoztak meg ezzel a formával és az olvasók köreiben egyre nagyobb népszerűsége tesz szert. Weisz Sándorné részletesen ismertette Mesterházi, Szabó Magda, Amado, Kazakievics, Pécsi Blanka, Laányi műveit, a többi könyvről csupán néhány mondatban szólt. Egyidejűleg mindjárt bemutatták a könyveket is. Jó lenne, ha minél feljebb, mind gyermekkönyvtárainkban nagyobb figyelmet szentelnének a rendszeresen meghatározott napokon tartandó ilyenfajta olvasói tájékoztatásnak.

A tömegszervezetekkel való kapcsolat

Az idei könyvhét a tömegszervezetek és a könyvtárak együttműködésének több olyan momentumát hozta fel színre, melyek jövőben sikerhez segíthetik a közös erőfeszítéseket. Mindenekelőtt arról a néhány próbálkozásról kell szólnunk, amelyek a KISZ-szel és a József Attila Olvasómozgalommal kapcsolatban jelentkeztek. A 21-es csillaghegyi könyvtárban, valamint a 6-os könyvtárban megszervezték a József Attila Olvasómozgalom ünnepélyes jelvénykiosztását. Ezt az alkalmat úgy senki sem használta fel a könyvtár, a könyvhét, az olvasás, a könyvek propagálására. Az ifjúsági klubok, valamint a KISZ-es fiatalok aktivitása jó jel, és ez a két példa is mutatja, mennyire számíthatunk rájuk. Ezek mellett a példák mellett a 23-as könyvtár próbálkozása említésre méltó, ahol a KISZ-ből látogattak a könyvtárba és a VIII.-os, leendő KISZ-esek számára tartottak ismertetőt az olvasómozgalomról.

Egy módszertani útmutatóról...

A Kerületi Könyvtárak Osztálya mellett működő olvasószolgálati szakbizottság szerkesztésében ez év elején - Cikkgyűjtemény a könyvállomány védelméről címmel - módszertani útmutató jelent meg. A cikkgyűjtemény lehetőséget ad arra, hogy a könyvállomány védelmének igen jelentős és a szabadpólc rendszer bevezetésével fokozottan előtérbe kerülő problémáját több nézőpontból, elmélyültebben vitathassuk meg.

Öt kerületi könyvtáros írta meg gondolatait és gyakorlati tapasztalatait. Annál jelentősebb a kérdéssel foglalkozni, mert - a könyvtári szakirodalomban - az állományvédelem témája meglehetősen elhanyagolt terület.

A cikkeket alaposság, a megfigyelések részletekbe hatoló elemzése, a legkisebb jelenség fontosságának szem előtt tartása jellemzik. Ez előnye ennek a formának, viszont ellene szól, hogy az összesítő munka jó oldalai - a probléma lényegének megragadása, kidomborítása és emlékezetbe vésése - háttérbe szorulnak. (A lényegnek azonnali áttekintése nem kevésbé fontos, ha meggondoljuk, hogy gyakorló könyvtárosok forgatják a módszertani útmutatót és nem elméleti kérdésekkel foglalkozó szakemberek, akiknek munkája természetesen több lehetőséget, főként több időt ad a részletek kérdések tanulmányozására.)

A cikkek a könyvvédelem jelentőségéről, a könyv állapotáról, megőrzéséről, az állomány védelmének népszerűsítéséről, a könyv védelméről, mint társadalmi ügyről, közölnek tapasztalatokat. Rávilágítanak arra, hogy a szocialista társadalomban szükségszerű a közösségi tulajdon megőrzése iránti felelősség érzésének kialakítása. Emlékezetünkbe vésik, hogy ezt az alapvető gondolatot a munka minden fázisánál szem előtt kell tartanunk. A könyvtáros nevelő funkciója - a szabadpólc bevezetésével - azzal is bővül, hogy az olvasót nemcsak a könyv választásában, de a keresés módjában is befolyásolja. A cikkek kiemelik: mit kell tenni, hogy a rongálódás természetes folyamatként, minél később következzen be, és ennek már a vásárlásnál tekintetbe veendő szempontjait. Rámutatnak: a színvonalas tartalom mellett döntően fontos a könyvek esztétikai szépsége.

Figyelemre méltó, amit a cikkek, a könyvvédelmi propaganda szemléltető eszközeiről: a rajzokról, plakátokról, kiállításokról írnak. (Tény az, hogy pl. a villamoson állapodóan az utasok szeme előtt kifüggesztett hirdetések, plakátok mondanivalója önkéntelenül az emlékezetbe vésődik.)

Meg kell említeni azt is, hogy az állomány védelmére vonatkozó intézkedéseket, az újraköttetés és selejtezés ismérveit pontosan és kimerítően idézi fel emlékezetünkben A könyv állapota című cikk írója. Ez igen hasznos vonása ennek az irásnak.

Összegezve: ez a gondolatokat ébresztő, az állomány védelmét és ezzel az eszmai munkát is segítő cikkgyűjtemény hathatós segítséget nyújt a kérdéses probléma megoldásához.

Helyes volna, ha a kerületi könyvtárak kollektívái munkaértekezleten vitatnák meg a kérdést és javaslatokat tennének a minél eredményesebb gyakorlati módszerek kialakítására.

KURUNCZY LAJOSNÉ

((8))

" Ó b u d a a z i r o d a l o m b a n "

Május 19-én ünnepélyes keretek között nyílt meg a III. kerületi HAZAFIAS NEPFRONT helyiségében az "Óbuda az irodalomban" című kiállítás. A feltárt könyv- és fényképanyag, kéziratok, írói vallomások, s nem utolsósorban a vendégkönyv 152 bejegyzése bizonyítja, hogy ez a kiállítás nemcsak az Óbudai Irodalombarátok működésének 5 éves jubileumi ünneplését, hanem jelentőségében a városrész helytörténeti, irodalmi értékeinek feltárását és megismertetését szolgálta.

A III. kerületi Tanács Népművelési Osztály, a Hazafias Népfront és elsősorban a kezdeményező Irodalombarátok értékes munkáját a 8-as könyvtár állományának feltárásával, hely- és irodalomtörténeti anyagával, a művek annotálásával stb. segítette. A könyvtár munkatársai ezt a fontos és rendkívül érdekes feladatot a "szocialista munkakollektíva" cím elnyerésének helytörténeti felajánlásaként vállalták. A kiállítási anyag gyűjtésének és elrendezésének irányításáért, bevezető előadásáért Polónyi Péter méltán érdemelte ki a ke-

rületi szervek és a látogató közönség elismerését.

A kiállítás anyagának összegyűjtésénél nem törekedtünk teljességre. A több mint húsz írói életmű óbudai vonatkozásának feltárását is fáradságos kutatás előzte meg. Számos idős óbuda-rajongó emlékezéseit használtuk fel Szomory Dezsőre, Halász Gáborra, s másokra vonatkozóan. Látogatás, illetve levelezés útján kerültünk kapcsolatba Balázs Annával, Demény Ottóval, Hollós Korvin Lajossal, Kassák Lajossal, a Krúdy és Gelléri családdal, Komjáthy Győzővel, Molnár Gáborral stb. Felejthetetlen vallomások, beszélgetések élményeivel kárpótolt a sokszor késő éjszakáig is elhúzódó munka. Ugyanakkor nem egy időnkben merültek fel írásra kényszerítő erővel az Óbudán eltöltött évek emlékei (Balázs Anna, Székely Jenő).

Gyenes Tamás szobrászművész Celléri Andor Endréről készített mellszobra, Kass János, Reich Károly, Tancz Tibor Gelléri illusztrációi emelték a kiállítás értékét.

A kiállítás hatását és anyagának további felhasználását tekintve nem zárult le május 27-én. Egy óbudai emlékkönyv szerkesztését tervezi a jelenleg alakuló munkaközösség, amely folytatni kívánja az óbudai vonatkozású irodalmi értékek kutatását, s a meglévő anyagot kéziratokkal, a művekből vett idézetekkel, helytörténeti dokumentumokkal, művészi illusztrációkkal, bibliográfiákkal stb. készül kiegészíteni.

H. Dr. VARSÁNYI LIVIA

.X.X.X.

GONDOLATOK A KÖNYVTÁRI MŰVELŐDÉSI KÖRÖKRŐL

Társadalmi szükséglet szülte, lelkes, hivatástudattól fűtött könyvtárosgárda ápolja könyvtári munkánk új hajtatását, az ifjúság művelődési köreit. E körök munkája még csak kezdeti szárnypróbálgatásnak tekinthető, de a könyvtáros számára már most megcsillantja az ifjúság nevelésének széleskörű, újszerű lehetőségeit.

Nehéz volna körvonalazni a klubmunka határait, melyeknél csupán a nevelési irányelvek azonosak. Az egyes klubok sajátos jellegét a klub összetétele és a könyvtáros személye adja.

Nézzük mindenekelőtt, melyek azok a közös vonások, amelyek művelődési körreinkre jellemzőek? Talán az alábbi három feladatban lehetne ezeket összegezni:

- 1./ Változatos módszerekkel irányítani fiataljaink emberi, művészeti, irodalmi fejlődését;
- 2./ Kulturált szórakozást nyújtani számukra;
- 3./ Mindezek megvalósítására közösséget létrehozni.

A művelődési körök módszertanához már eddig is közösen hordtunk össze sok tapasztalatot. A kezdeti lelkesítő eredményekből különböző plánumokon is számos jó gyakorlati példa hangzott el.

Mi az, ami mindehhez hozzátehető, hogy mi is hozzájáruljunk ehhez az izgalmasan szép feladat megvalósításához?

Az összegezett tapasztalatok nehézségeiből, problémáiból szeretnénk egyet feltárni.

A könyvtári és klubmunka szoros kölcsönhatású; segíti és kiegészíti egymást. A fiatalok olvasmányainak irányítása munkánk talán legfontosabb, egyben legnehezebb része. Ez a probléma általános érvényű, de a Csepel-Csillagtelep-i könyvtárban sokkal nyomatékosabban jelentkezik, mint például a 10-es belterületi könyvtárban. Ez természetes is, hiszen Csillagtelep lakosságának jó része embertelen odukból és pincelakásokból került erre a ragyogó, modern lakótelepre.

Tájékoztatásul talán annyit, hogy klubunk tagjainak száma 63 fő. Ebből 41 fiú és 22 leány. Foglalkozás szerinti megoszlásuk:

gimnáziumi	34 fő
munkás	13 "
ipari tanuló	12 "
alkalmazott	4 "

A fiatalok egy része mindmostanáig eléggé ötletszerűen olvasott. Igényük általában nem emelkedik a ponyvairodalom termékeinek nivója fölé. Ezeknél Jókai és Dumas a felső határt képviseli az ismert és keresett szerzők sorában. Mi hát a megoldás? A fiatalokban szinte kivétel nélkül él egyfajta vágy, hogy a tanulás, vagy a szórakozás kedvéért könyvet olvassanak. Ez az, amit meg kell ragadnunk

ahhoz, hogy egyáltalán el tudjunk indulni. Olvasás közben érzik, hogy tetszik vagy nem tetszik a könyv, de véleményüket nem tudják, vagy nem is merik szavakba foglalni. A klub feladata: segíteni, hogy könnyebben véleményt alkossanak arról, amit olvasnak és erre képesek is legyenek. Nagy segítséget nyújt ehhez egy-egy, minden klubtag által elolvasott mű közös megbeszélése. Itt igyekszünk figyelmüket felhívni az írói alkotás szépségeire, az író művészi eszközeire, az irodalmi mű társadalmi, erkölcsi jelentőségére. Ily módon fokozatosan rávezetjük őket, hogy eldöntsék: egy könyv igazi irodalom-e vagy sem. A sekélyes irodalom = mint tapasztaltuk - hallatlan forgási sebességgel terjed a fiatalok között. Ugy véljük, nem lehet eredményes könyvkiadásunk és könyvtáraink erőfeszítése a ponyva kiszorítására addig, amíg a szellemi élet fekete-piacain ma is megtalálhatók a régi kiadású féroművek.

A feladat tisztázott, a módok az azonban termékeny vitákban való kimunkálásra várnak. Könyvkiadásunk időnként tesz bizonyos engedményeket a mondánivaló társadalmi hasznossága érdekében az irodalmi színvonal rovására. Főlegesen itt művekre hivatkozni, hiszen ezek valamennyiünk által ismertek. A fiatal - nem kezdő, hanem már elrontott ízlésű - olvasók izgalom, kaland és mese iránti igényt kezdetben ezekkel a művekkel igyekeztünk kielégíteni azzal az elgondolással, hogy az így felébredt kedvet fokozatosan a magasabb igények iránt nyába tereljük. A fiatalok nagy örömmel, de még ki nem fejlődött kritikai érzéssel fogadták ezeket a könyveket, de az ízlésfejlesztés folyamatos munkájában még nem tudunk elég következetesek lenni. A lépést, az átmenetet a dilettáns művektől a művészetig nem sikerült kiépíteni. Szerintünk az olvasást klasszikusokkal és főleg magyar klasszikusokkal kell elkezdni.

A programunkba iktatott műelemzések, irodalmi viták, író-olvasó találkozók, könyvismertetések stb. közelebb visznek a kérdés megoldásához, amely végső soron csak hosszas, szívós és türelmes nevelőmunka eredménye lehet. Ma már hálózatunkban ifjúsági klubok egész sora létezik. Hasznos volna, ha sok apró tapasztalat, eredmény és kudarc alapos megvitatásával, együttes erővel tudnánk a ránk bízott fiatalokat megtanítani az olvasás művészetére.

A 46-os könyvtár MUNKAKÖZÖSSÉGE

+ = + = + = +

A LEJTÁROZÁSROL

A lejtározás hírére - akárcsak 1953-ban az alaplejtározás idején - a lejtári ellenőrzés munkájában érdekelt dolgozók között elindult a vita, vajon a várható eredmény megéri-e ezt a nyilván óriási munkabefektetést.

A vitázó-hangulat elerjedéséhez akaratlanul hozzájárult a Nyilvános Szolgálat is azzal, hogy fesszes munkatervére (egyebek között a megkezdett duplumosítás, selejtezés és a nyári revízióra való hivatkozással a lejtározás elhalasztását kérte és ezzel tápot adott a vita elmélyüléséhez.

A miniszteri rendelet kötelez, hogy a százezernél nagyobb kötettszámmal rendelkező, kölcsönzéssel foglalkozó töm-gkönyvtárak kötelesek 10 évenként állományukban lejtári ellenőrzést tartani.

Jó lenne, ha minden könyvtáros megértené, hogy a lejtári ellenőrzés kötelezővé tétele nem bürokratikus intézkedés, hanem a nagykörönség érdekében, könyvállományunk védelmében, nyilvántartásunk megbízhatóságára, munkánk segítésére hozott nagyjelentőségű rendelkezés.

Vitathatatlan, hogy a jobb közönségszolgálat, a megbízhatóbb feldolgozó munka, a hathatósabb állományvédelem érdekében, aligha végezhetünk eredményesebb, célravezetőbb munkát, mint a lejtározás. Elvégre, egy nyilvános könyvtárban mi lehet fontosabb a könyvnél? Csakis egyvalami: a jó nyilvános tartás, ennek pedig nélkülözhetetlen eszköze: a pontos lejtár. Ezekre a megállapításokra ad választ a mostani ellenőrzés menetközbeni eredménye.

x

Tyroler igazgatóhelyettes elvtárs segítő és vitázó közbelépésére a Feldolgozó Osztály és a Nyilvános Szolgálat hozzáfogott a munka előkészítéséhez. Eldőtt a nagy kérdés, miszerint a lejtározás az egész könyvtár közös ügye, kevés kivétellel mindenkinek részt kell abban vennie. A munka időnaponta - szerda és szombat kivételével - 14-17 óráig tart.

A munkát, mint 1953-ban, párosan végézzük. A lejtározók munkanaplót vezetnek, rögzítik a munkát lejtárménynt. Ez tervezési és statisztikai szempontból nélkülözhetetlen. Forgálmunkában dolgozunk, ezért lehetőség szerint kisebb könyvcsoportok kb. 30.000 kötet forgalmát szüneteltetjük.

Az előmunkálatokat még a múlt év októberében elkezdtük. Ebben az időben a különböző felmérésekkel, szervezési- és munkamódszer-problémákkal, valamint a munkaeszközök előkészítésével foglalkoztunk.

Januárban és február első felében a leltározási szabályok szerkesztésén dolgoztunk, próbaleltározást végeztünk és elkészítettük a munkatervet. A munkanormát műszakonként és páronként 4-500 kötetben állapítottuk meg.

Február 13-án tájékoztató értekezletet tartottunk a leltározásra kijelölt dolgozókkal. A tervismertetes mellett a leltározás menetéről, módszeréről és a munkabeosztásról tárgyaltunk. Kiosztottuk a követendő leltári szabályzatot.

Leltározási tervünk következőképp alakult:

Február 15-től június 30-ig az 1952 december 31-ig beszerzett kisebb forgalmu műveket leltározzuk. (Helyrajzi szám szerint 5.001-100.000-ig és 310.001-348.000-ig az un. helynaplós anyagot.)

Július 1-től augusztus 5-ig, a zárvatartás idején az 1953 január 1-től egyedi leltárba vett 2-, 4-, 8- előjelű, továbbá Kézikönyvtárat, mint a legforgalmasabb anyagot, valamint az osztály-kézikönyveket ellenőrizzük.

Augusztus 6-tól december 31-ig ismét kisebb forgalmu gyűjtemények leltározása következik. (Un. Bibliográfiai-, Könyvtártani-, Ritkaság-, Szűry-, Ballagi-, Pamflet és Térkép gyűjtemény.)

Utoljára maradnak a Periodikák (folyóiratok, ujságok stb.), a leltározás szempontjából legbonyolultabb gyűjtemény. Ugyanis a gyűjtemény régi helynaplóiban az alapleltározás után nem maradt hely újabb leltári bejegyzések regisztrálására. Mellékjegyzékek beállítására lesz szükség. A Feldolgozó Osztály kilátásba helyezte a gyűjtemény teljes újrafelvételét. Ennek megvalósítása esetén a két teendő időbeli összeegyeztetése és a párhuzamos munka elkerülése okoz gondot. Ilyen körülmények között a gyűjtemény leltározását aligha tudjuk befejezni 1964 március 31.-e előtt.

Lényegesen nehezebb feladat előtt állunk, mint 1953-ban. Egyrészt, mert azóta állományunk kb. 150.000 kötettel gyarapodott, másrészt, mivel az 1953 január óta bevezetett egyedi leltározásból adódó, egyebeken kívül a két számot (leltári szám és helyrajzi szám) összehasonlító munka hárul a leltározó dolgozókra. Ez kétannyi munkát jelent, mint az un. helynaplós könyveké, tudnillik ezeknél csak a helyrajzi számot kellett hasonlítani.

A gyakorlati leltározást február 15-én kezdtük el. Ugy, mint 1953-ban, lezártuk a sorrakerülő könyvesoportok forgal-

mát. Egy műszakban 14-16 óráig három párral dolgozunk 2 héten át, majd új párok következnek. A párok tagjai - a helynaplóvezető és a polcellenőr - tapasztalatszerzés és munkamegosztás céljából szerepet cserélnek. Az egész kollektív sorrakerülése után ez a beosztás újra kezdődik a leltározás befejezéséig.

A leltározó párok akcióbalépése előtt, a soronlévő raktárrészekben portalanítunk és a könyveket előre leltári körpecséttel lebélyegeztetjük a raktári dolgozókkal.

Június közepéig körülbelül 210.000 kötet könyvet ellenőriztünk. Tervünk szerint az 1952 december 31-ig beszerzett anyag ellenőrzését június 30-ig ütemeztük. A lemaradás mintegy 40.000 kötet, ami a mostani teljesítményt tekintve, egy hónapi munkát jelent.

A lemaradás oka a beosztottak megbetegedése, közbejött szabadságolások, különböző akadályoztatások, nem utolsósorban a pontatlan munkakezdés gyakorisága.

Naponta 150-200 kötet kerül vissza a forgalomból, ezenkívül számos kérdéses könyvet kell felülvizsgálni, mivel a szükséges összehasonlító munkát a helyszínen elvégezni nem lehet. A leltározási munkamódszerek adottságaink szerint, gyűjtemények és könyvcsoportok szerint változnak. A jelenleg munkában levő anyag, továbbá a Kézikönyvtár és a 2-, 4-, 8- előjelű könyvek munkamódszerét kidolgoztuk, szabályait elkészítettük. A különgyűjteményeket és a periodika gyűjteményét ezután kell kidolgozni, illetve kipróbálni.

Várható eredményeinkről, tapasztalatainkról máris elmondhatjuk:

- 1./ Állományunk könyvsorai rendeződnek, ami nyári revízió keretében csak részlegesen oldható meg.
- 2./ A különböző nyilvántartásban, helytelen kezelés folytán visszamaradt indikátorok visszakerülnek a könyvekbe. (Ezek mindmáig kiköleszöztnek mutatták a már visszahozott könyveket.)
- 3./ Előkerülnek a tévesen elrakott könyvek.
- 4./ A feldolgozó munka hiányosságai felszínre kerülnek, u.m.: többes-példányok, perszámok, áthelyezések, selejtezések, pótlások körüli zavarok. Ezek a rendellenességek tisztázódnak.
- 5./ Leltározás után az elveszett könyvekről hiányjegyzéket készíthetünk. Ennek alapján az olvasói katalógusból kiemelhetjük a hiányzó könyvek céduláit, megkérjük olvasóinkat a hiábavaló időtöltéstől, valamint raktári dolgozóinkat a meggondolatlan kereséstől.
- 6./ Számos könyv előkerül, amit az alapleltározás 1953-ban hiánybavett. Ezek gondot, munkát okoznak nyilvántartási és raktározási szempontból.

7./ Kézbe foghatjuk és hasonlíthatjuk azokat a könyveket, melyeket 1953-ban az alapleltárba indikátorok alapján vettünk fel, mint kikölcsönzötteteket.

Többen érdeklődtek már, hogyan lehetséges az, hogy az alapleltározás után sok hibát fedezünk fel.

Ne feledjük, hogy 1953-ban egyidőben egyszerre 25.000 kötet volt kölcsönözve. Kilenc hónapon át leltároztunk, közben kölcsönöztünk. Ennélfogva legalább 30-35.000 könyvet csak az indikátorok alapján regisztrálhattunk.

8./ Sok mű elkivánczik az Általános gyűjteményből. Így a duplum és selejttanyag, továbbá azok a művek, amelyek beszerzésüktől számítva 50-60 év után, új értékelésre, besorolásra várnak. Ez a probléma az általános duplumosítás és selejtezés soronkövetkező munkája kapcsán intézményesen megoldható.

9./ Elégtelen, korszerűtlen a világítás. Ziláltak, porosak a raktárak. Nem új a megállapítás. Ujra és újra fel kell vetni a könyvvédelem problémáját.

10./ Tendenciózusan utoljára hagytam a tévesen elrakott könyvek ügyét.

Feltűnően sok a rossz helyen lévő könyv. És milyen művek? A legkeresettebbek! Ezek állandó mozgásban vannak, a nem keresett könyv mindenkor a helyén áll.

Véletlenül sem akarom egyedül a raktári dolgozók törzsgárdájára hárítani a hibákat. Az utóbbi években sok változás volt a beosztott dolgozók között: helyettesítések, új munkatársak beállítása. Nem nélkülöztük más beosztású dolgozók raktári beavatkozásait sem.

Sok a rossz helyen álló könyv. Nem fogadható el magyarázatként a helyszámjelzetek megkopása, hiszen a jelzetet a könyvtábla belső oldalán is megtalálhatjuk.

Eddigi számításaink szerint 100 könyv közül 1 rossz helyen áll. Ez 500.000 könyvnél 5000 művet jelent. S ez az arány növekedni fog, amikor a legforgalmasabb, a 8-jelzetű könyvcsoportot vizsgáljuk.

Nagy ez a szám. El kell érniük, hogy a jövőben ne százalékban, legfeljebb ezrelékben fejezhessük ki bosszantó tévedéseink arányait.

A munkáról is beszélünk kell. Általában jó, de nem kifogástalan. Minden előzetes kiképzés, naponkénti megbeszélés és a feltételezhető szakmai képesség, jártasság ellenére, akadnak hibák is. Némi szakmai bizonytalanság és a kipróbált, bevált módszerek mellőzése is tapasztalható. Vannak dolgozók, akik nem tudnak lemondani egyéni módszereikről. Többen kifogásolják a kétségtelenül nehéz, poros munkát, viszolygással, kedvetlenül végzik.

Szerencsére, olyan dolgozók is vannak, akik éppen menetközben szerették meg ezt teendőt. Értelmét látják, eredményesnek, tanulságosnak, érdekesek találják.

Nincs hasonló alkalom a könyvvel való találkozás lehetőségére, mint a leltározás. Könyvismereti tapasztalatainkat bővíthetjük, a kötetek ezerféleségével, technikájával találkozhatunk. Ex libriszeket, különböző pecséteket, dedikációkat, typográfiákat láthatunk.

x

Ki kell emelni a Feldolgozó Osztály segítségét, a leltározás módszertani- és gyakorlati munkájához való tettekes hozzájárulását.

A leltári ellenőrzés harmadrészét elvégeztük, nagy területen helyreállt a raktár rendje. Ezt a rendet meg kell őrizni, tartani kell.

Ennek a jegyében, az elhangzott beszámoló után hozott határozatokat a június 13-án tartott igazgatósági tanácsülés.

- 1./Felfüggesztette a szerdai és szombati tanulónapokat, a dolgozók leltározási idejének tartamára.
- 2./ Felszólította az osztályokat a leltározás hathatóbb megsegítésére, több munkaerő beállítására.
- 3./A későbbi időpontban sorra kerülő gyűjtemények ellenőrzésére, módszertani-, szabályzati- és munkabeszámoló szempontból, észszerű, jó megoldások kidolgozását sürgette.
- 4./Felszólította az osztályvezetőket és a leltári felelőst, hogy a munka célszerűségét, szükségességét tudatosítsák a dolgozók között.

Ezúton, még hangsúlyozottabban kérjük az osztályvezetőket és munkatársainkat, hogy továbbra is adjanak segítséget, hogy a leltározás munkáját olvasóink javára, dolgozóink munkájának könnyebbségére idejében elvégezhessük.

KONDOROSI SÁNDOR

o o o

A szabadpolc-ról - mégegyszer

A Könyvtári Híradó májusi számában olvastuk, hogy egy háromtagú brigád kilenc szabadpolc-rendszerű könyvtár munkáját felülvizsgálta és tapasztalatait összesítette. Ahhoz, hogy e témáról élénkebb vita fejlődjen ki, ismernünk kellene felülvizsgálatnak idevonatkozó szövegét. Helyesnek találnánk, ha e felülvizsgálat eredménye vagy Módszertani levél formájában látna napvilágot, vagy a Könyvtári Híradó foglalkozna egy-egy felülvizsgált könyvtár munkájával.

A könyvtárosi tevékenységben kétségtelenül a szabadpolc-rendszerű könyvtárak jelentik a fejlődés menetét. Ahhoz azonban, hogy ez az új kölcsönzési módszer valóban jó és eredményes legyen, három előfeltétel szükséges. Első és legfontosabb: a megfelelő nagy helyiség, ahol a könyvvállomány legalább 70-80% szabadpolcon kell lennie.

A szabadpolc-könyvtár kölcsönzőhelyisége ezt az elképzelést megközelíti. A könyvvállomány nagy része, aránylag áttekinthetően, az olvasók rendelkezésére áll. Az elhelyezett könyvek itt is követik az ETO rendszert, de nem riadtunk vissza merészebb csoportosításoktól sem. Az olvasó, amikor belép a könyvtárba, népszerű politikai művekkel találkozik először. Ezeket közvetlenül a szépirodalmi rész után helyeztük el és - mint a tapasztalat mutatja - próbálkozásunk eredménnyel jár. A politikai irodalom kölcsönzése lényegesen emelkedett az elmúlt évekhez mérten. Az útleírások közé rakjuk a 308-as, sőt a 325-ös szak idevágó könyveit is. (Pl. Jensen: Vietnami följegyzések, Kartun: Afrika, Darvas: Tiszántúl, Kina, stb.) A 640-es szakba tesszük: Etikett, társasélet, protokoll, lányoknak lányokról, Illik, nem illik stb. műveket.

A "Népek meséi" című sorozatot kiemeltük. Ezeket, továbbá a kétnyelvű kiskönyveket, a Dióhéj füzeteket és brosurákat az eredeti rendeltetésre nem használható egyik kocsin helyeztük el. A másik kocsin "Mit ajánlunk az olvasónak!" felirattal az újabb természettudományos műveket népszerűsítjük.

Az elmúlt iskolai év tapasztalata megmutatta, hogy helyes volt a kötelező olvasmányok külön polcának felállítása. Ez az elrendezés sok munkától szabadította meg a könyvtárosokat, mert a tanulók a szoros betűrendben elhelyezett könyvekből könnyen megtalálták a keresett műveket.

Hasznosnak bizonyult elgondolásunk a 894-es szaknál is. Itt a műveket a szerzőtől függetlenül a cím alapján helyeztük el betűrendben.

Miután kölcsönző helyiségünk aránylag nagy, elértük azt, hogy a raktárban elfekvő könyvek nincsenek. Itt csak duplum példányok és füzött könyvek vannak és így kölcsönzés közben csak ritkán kell a könyvtárosnak a raktárban levő könyvekhez folyamodnia.

A szabadpolcos-rendszerű könyvtár másik előfeltétele a személyzeti ellátottság. A pultnál történő adminisztrációs munkához három könyvtáros feltétlenül szükséges. Nagy forgalom esetén a visszavételnél egy könyvtáros kevés, legalább két könyvtárosnak kell ezt a munkát ellátnia. A szabadpolc-rendszerű könyvtárban el kell érniünk azt, hogy a tájékoztató könyvtáros csak az olvasók rendelkezésére álljon. Könyvtárunkban mind a fiatal, mind az idősebb olvasók nagy része igényli a könyvtáros segítségét. Vannak természetesen olyan olvasók is, akik maguk választják ki könyveiket, de még ezek is szívesen hallgatnak a könyvtárosok javaslataira. Természetesen nálunk sem tudjuk megvalósítani azt az elképzelést, hogy egy könyvtáros teljesen az olvasók rendelkezésére álljon, mert a tájékoztató könyvtárosnak a könyvek visszacsosztását is végeznie kell.

E téren is kínálkozna megoldás - a raktárosok kiképzésével. A raktárosok feladata lenne kölcsönzés közben a könyvek állandó visszacsosztása és a könyvállomány rendben tartása. Ez ma még talán megvalósíthatatlan, de az olvasók számának állandó emelkedése, a könyvtárak fejlődése e téren is szükségessé teszi az újabb munkamódszerek bevezetését. Így valóban elérhető lenne, hogy a könyvtáros kizárólag csak az olvasók rendelkezésére álljon.

A személyi állomány problémájának megoldása mellett egy másik fontos kérdés, hogy miként szereshetnek a könyvtárosok sokoldalú tájékozottságot. A központi könyvismertetések, a különböző bibliográfiák, a könyvkritikák hasznos segítséget nyújtanak, de az igaz állomány, az olvasást nem pótolják. Könyvtárunkban, a Központi könyvismertetések alapján, mi is rendszeresen tartunk könyvismertetéseket, sőt az újonnan megjelent könyvekből egy-egy példány mindenkor a könyvtárosok rendelkezésére áll olvasás, vagy betekintés céljából.

A szabadpolc-rendszerű kölcsönzésre való áttérés harmadik feltétele a kölcsönzési idő meghosszabbítása. Az új rendszerű könyvtár valósággal vonzza az olvasókat, az olvasólétszám állandóan növekszik. Nyolc hónap alatt (1962 november 6-án költöztünk új helyiségünkbe) kétszeresére emelkedett olvasóink száma. Ezt a forgalmat a régi kölcsönzési idővel nem lehetett lebonyolítani. E téren is megvalósítottuk a kezdő lépéseket, heti három órával meghosszabbítottuk a kölcsönzési időt.

Egy rövid cikk keretében természetesen nem lehet a tárgykorra vonatkozó összes problémát fölvetni és a különböző munkamódszereket megtárgyalni. De tény, hogy a szabadpolc-rendszerű könyvtáraké a jövő és a fejlődés menete biztosítani fogja a könyvtárak jobb ellátottságát és a magasabb színvonalú könyvtárosi munkát.

Egy könyvtáros a József Attila Olvasómozgalomról

Kiindulva egy - a legutóbbi megbeszélésen elhangzott - hozzászólásból, szeretnék írni egésze röviden a József Attila Olvasómozgalom általunk értelmezett lényegéről.

Viták sora azt bizonyította és bizonyítja, hogy több azoknak a száma, akik határozó dítói (és ha csak nemtörődéséig is) a mozgalm kibontakozásának.

Ugy, ahogy nekünk, nekik is van a negatív előjelű munkájukhoz egy sajátos elméletük".

És körülbelül így hangzik: "Könyvtáraink megteltek, éppen ezért nem tudjuk és nem is akarjuk vállalni azt a többletmunkát, amit a szervezés róna reánk".

A másik teória lényegét - és ez az, ami ről már érdemes vitatkozni - a következő gondolat sor adja: "Nem lehet cél szervezett olvasókká tenni azokat a fiatalokat, akik már hosszabb idő óta úgyszólván tagjai a könyvtárnak. Egy ilyen irányú ténykedés valójában hiábavaló, felesleges munkának látszik és éppen ezért nem is éri meg a ráfordított energiát. A cél ne ez legyen, hanem azoknak az új olvasóknak a segítése, akiket a KISZ területi KISZ szervezetek feladataként kell hozzájuk irányítani."

Válóban ez az egyik cél, de nehéz lenne eldönteni, hogy fontosabb-e a másiknál. Annál, hogy a József Attila Olvasómozgalom segítséggel, még szorosabbra építse ki a könyvtár kapcsolatát azokkal a fiatal olvasókkal, akik régi tagságuk alapján ezt kiérdemlik.

Egy ilyen eszköz mindenképpen meg kell ragadni, hiszen nem kell bővebben kitérni arra, mit jelent egy könyvtáros számára (aki szereti ezt a hivatást) ez: lelkiismeretesen fogja kezni a fiatal, KISZ korosztályú olvasóval. Ők azok, akik hátlásak minden segítségért, és meg is érdemlik ezt. Ebből próbáltunk kiindulni. A 6-os könyvtár dolgozóinak ez volt az "elmélete".

A munka közös megbeszéléssel indult és a közös munka eredményezte azokat a számokat, melyek nem adminisztratív szervezés eredményei.

Az elmúlt hónapok alatt nem egyszer az olvasók tették fel, - az egyes könyvtárosok kételyeit is tükröző kérdést: "Mi értelme van ennek? Hiszen eddig is olvastam, ezután is fogok."

A bevezetőben kifejtett lényegét előtte sem titkoltuk: "A könyvtárosok fokozottabb figyelemmel igyekeznek majd, hogy olvasnivalóid kiválasztásához a

kellő segítséget megadják, éppen azért, mert az olvasómozgalmi tagság bizonyos fokig előny is."

A mozgalom adminisztratív követelményeinek eleget tenni a legkönnyebb, de ha a beszélgetések csak ebben merülnének ki, akkor valóban hiábavaló munkát végzett volna a kollektíva.

Hogy a fiatalok legnagyobb része nem ilyen szellemben folytatott megbeszélések során lett a József Attila Olvasómozgalom tagja, azt a könyvtáros egyéni tapasztalatai mellett most már a számok is bizonyítják.

Munkakörülményeink előnytelenek egy ilyen jellegű tevékenység elvégzésére. Ez persze csak abban mutatkozhat, hogy sok fiattalal nem tudunk beszélni, de semmiképpen sem a beszélgetések "minőségében".

A mozgalom másik ága (melynek lényege az, hogy a kerületi KISz küldi tagjait a könyvtárba) nálunk sincs még. Mivel kapcsolatunk a XI. kerületi KISz bizottsággal jó, a jövő feladata lesz ily módon kiszélesíteni az Olvasómozgalmat és ideális teljes képét megadni.

Még pár szóban szeretnék itni az "első állomásról" - jelvénykiosztó ünnepségünkről.

Április végére 140 tagunk volt; felerészben az albertfalvai állomás olvasóiból kerültek ki, Havas Kati jó munkáját bizonyítva.

A jelvénykiosztó ünnepséget május 29-én tartottuk, a Fehérvári-úti SzOT Kulturház könyvtárával közösen. A műsorral egybekötött jelvénykiosztást nagyszabású felmépő munka előzte meg. Ennek során megállapítottuk, hogy ki az, aki a követelményeknek megfelelően arany, ezüst, vagy bronz jelvényt kaphat.

A műsor összeállítását a kerületi KISz Bizottság vállalta. Sajnos, az előkészületek során nem fordítottunk elég figyelmet a készülő műsorra. Így - a várt nagyobb szabású, vidám estből - egy komor hangulatú, sokak számára fárasztó összeállítású műsor alakult, pedig a nagy terem mintegy 150 fiatalja többet várt és mást érdemelt volna.

Hogy ez még ne ismétlődhessék, a jövőben közösen állítjuk össze a műsort a KISz Bizottsággal.

A tapasztalatokat leszűrve, azt hiszem, ilyen előzmények után lehet csak eredménye annak, hogy azokat az olvasókat is bevonjuk a mozgalom tagjai sorába, akik még nem olvasói a könyvtárnak. Ehhez a kerületi KISz segítségére teljes mértékben szükség van, hiszen ezen a téren már rájuk vár a nagyobb feladat.

LIGETI ZSUZSA
6-os könyvtár

Félév vége, vizsgaidőszak kezdete a könyvtáros-
képző szaktanfolyamon

Milyen érdekesebb események történtek a tanfolyam életében ebben az időszakban, amelyek számot tarthatnak könyvtáros munkatársaink érdeklődésére?

A könyvismeret tantárgy keretében írásbeli dolgozatot írtak a hallgatók. Az esztétikai nevelés a közművelődési könyvtárakban címmel. Ebben beszámoltak a könyvtárosok ilyen irányú feladatairól és az esztétikai nevelés módjairól a könyvtárban. Sok hasznos gyakorlati módszerről esett szó.

A szovjet irodalom ismeretéről is írásos dolgozatban számolnak be a tanfolyamon. A modern szovjet irodalom néhány problémája címmel.

KISz szervezetünk júniusi taggyűlésén Tyroler elvtárs egyebek között részletesen szót a könyvtárosok hivatástudatának fontosságáról és érintett néhány tanulmányi és munkafegyelmet megsértő esetet is. Sajnos, a legfontosabb kérdések megoldására nem született megnyugtató döntés.

Június első napjai óta megélénkültek a Központ folyósói, az ebédlő, a nagy olvasóterem. A vizsgák előtti feszült és izgatott hangulat tapasztalható mindenütt. Könyvtári feldolgozó munka és idegen nyelv ismeretéből mindkét évfolyamon megkezdődtek az évvégi írásbeli vizsgák. Összesen 86 tanfolyami hallgató kezdte meg vizsgáit.

A Szabó Ervin könyvtárosok könyvismereti vizsgái már le is zajlottak, megszületett az első eredmény: a vizsgaátlag 4.54 %, 31 hallgató közül 21-en vizsgáztak jelesre. Ezekből a vizsgákból megállapítottuk, hogy előrehaladás történt ugyan az idén a könyvanyag feltárásában, de ezúton kérjük a kerületi könyvtárak vezetőit, hogy ösztönözzék beosztottaikat a kölcsönzött könyvek még behatóbb olvasására, átnézésére! - A további vizsgákról és az összvizsgaeredményekről a Híradó júliusi számában adunk hírt.

DRECHSLER ÁGNES

X X X X X

Borítólap kiállításunkról

Végre egy olyan kiállítást készített a bibliográfiai osztály, amely ismét szorosan profilunkhoz kapcsolódik és eredményesen szolgálhatja a központ könyveinek népszerűsítését!

Ez volt első benyomásunk, amikor megjelent a lépcsőház falán a közel harminc színes tabló. Szépen és izlésszerűen csoportosították az anyagot. Nemcsak a téma szerint sikerült kedvet ébresztően kínálni a könyveket, hanem tekintettel tudtak lenni a grafikai és színbeli hatásokra is.

A kiállítás visszhangja olyan közvetlen, amilyen már régen nem volt. Fiatal diák akart beiratkozni. Kezdtek neki mondani, hogy mit találhat nálunk. Szavunkba vágott: "Kérem, nekem elég, ha azokat a könyveket kapom meg, amelyek az elősarnokban lévő kiállításon vannak". Ugyancsak beiratkozásnál, idősebb mérnök: "A lépcsőházi bemutató nagyjából mindent elmond könyveikről".

Sokan kérnek könyvet közvetlenül a kiállítás címei alapján. A kölcsönző dolgozóinak véleménye szerint jó lett volna a helyszámot is feltüntetni.

Mindenesetre nagyon jó gondolátnak tartjuk, hogy a tablókat állítsuk ki olyan intézményekben, ahol a dolgozók figyelmét eredményesen hívhatjuk fel központunk könyveire. Egyaránt propagálhatjuk tudományos és ismeretterjesztő könyveinket. Erdemes lenne az egyes témaköröket (szociológia, művészet, történelem, irodalomtörténet stb.) a válogatásból kimaradt anyagból még néhány tablóval kibővíteni és úgy vándoroltatni. Nagyon régen beszerzett könyvek borítóit nem érdemes kirakni, mert az érdeklődést elsősorban az új könyvek vonzzák. Most is sokan azt vélik, hogy a tablókon új beszerzéseinket mutatjuk be.

Dicséret és köszönet a kiállítás válogatóinak és összeállítóinak. A vándoroltatás megszervezőjét pedig előre köszöntjük!

HOLLÓ FERENCNÉ

AZ IGAZGATÓSÁGI TANÁCS ÜLÉSEI

Az Igazgatósági Tanács Híradónk legutóbbi beszámolója óta három ülést tartott.

Május 24-én megtárgyalta Zubonyai István írásbeli beszámolóját a belső ellenőrzés eddigi tapasztalatairól. A beszámoló legfontosabb kérdéseit lapunk májusi számában részletesen ismertettük.

Hozzáteesszük még azt, hogy a Tanácsban döntés született a kerületi könyvtárak részletes gazdasági ügykezelésének kidolgozásáról a kezelési szabályzat kiegészítéseként. Nagyobb gondot kell fordítani néhány gazdasági jellegű terület munkájára, pl. fotolaboratóriumra, a peres könyvek árazására, az irattározásra és a selejtezésre.

A május 16-i ülésen a Tanács tagjai megtárgyalták a szabadpolcos könyvtárak tapasztalatairól készített jelentést, amelyet Fodor András, Iszlai Zoltán és Verseghi György, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársai készítettek el. Csernák Béláné ugyancsak májusi számunkban írta meg az elkészült beszámolót összefoglaló cikkét. Az ülésen résztvett Moharos József, a népművelési osztály vezetője is.

Június 13-án két szóbeli beszámoló szerepelt a napirenden. Dr. Szász Károlyné a Bibliográfiai Osztály archivumának fejlődéséről és jelenlegi állapotáról számolt be. Az archivum anyaga ma közel 100.000 darab utaló karton, 70.000 sajtókivágat. Az évi gyarapodás 15.000 karton és kb. 3000 kivágat. Rendszeresen figyelik a könyvtárba járó lapokat. Rendkívül nagy értéket jelent ez az anyag az irodalomtörténet, irodalmi kritika és az életrajzi vonatkozások területén. Szágné és az archivumot készítő Gimes Romána ismertették a nehézségeket, amelyek közepette az archivum készül. Nyomasztó a helyhiány, selejtezni kellene a felhalmozódott anyagot, több segítőre volna szükség a besoroláshoz. A Tanács elvetette egyelőre azt a gondolatot, hogy az archivumot az irodalom és a personáliák mellett a szociológia vagy a történelem területére is kiterjesszük.

Az igazgatóság változatlanul gondot fordít az archivumra, igyekszik a folyamatos munka feltételeit biztosítani. Használhatóságára fokozottan kell felhívni a kerületi könyvtárosok figyelmét. Perspektívában gondolni kell arra, hogy miként kerülhet a gyűjtemény a központi olvasószolgálat kezelésébe.

A napirend második pontja Kondorosí Sándor beszámolója volt a központi könyvtár leltározásáról. A beszámoló összefoglalóját lapunk más helyén ismertetjük. A Tanács ja-

vasolta, hogy egyszerűsített formát dolgozzanak ki a periodikák leltározására. Marót Miklós kérte, hogy az osztályok rendszeresen biztosítsák a leltározásra beosztott könyvtárosok részvételét, a nyári zárvatartás idején pedig az egyes osztályok leltározzák a náluk található kézi- és segédanyagot.

(-(-)-)

S Z A K S Z E R V E Z E T I H I R E K

A Szakszervezeti Bizottság dolgozóink gyermekei részére június 1-én és 2-án műsoros délutánt rendezett. Elsején a kisebb gyermekek számára mesefilmeket vetítettünk és a IX. kerületi Tanács bábjátászó csoportja szórakoztatta őket. 2-án Mikó Zoltán közreműködésével vidám fejtörőt tartottunk a 10 éven felülieknek. Ezenkívül kirándulást szerveztünk a Hármashatárhegyre. Valamennyi rendezvényen kitűnően érezték magukat a gyermekek, kár, hogy a résztvevők száma mindhárom alkalommal alacsony volt.

• • •

Június 13-án tartotta utolsó ünnepélyes záróelőadását Révész Ferenc igazgató elvtárs a szakszervezeti politikai iskolán. Rendkívül érdekes, színes külpolitikai tájékoztatója után a hallgatók köszönetet mondtak egész évi előadásaiért.

• • •

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Szakszervezeti Bizottság pályázatot hirdet olyan előadható irodalmi művek írására, melyek könyvtárunk életével, a könyvtári munkával, kulturális kérdésekkel kapcsolatosak. (Egyfelvonásos jelenet, vés, sanzon stb.)

A jól sikerült művek szerzői között 1000.- forintot és számos ajándéktárgyat oszt szét az Intézetvezetőség és a Szakszervezeti Bizottság.

A legjobb műveket novemberi kultúrnapunkban adjuk elő.

A pályaművek beküldési határideje 1953 szeptember 1.

Kérjük, hogy a pályázatokat "Kulturális pályázat" címmel adják le a Kerületi Könyvtárak Osztályára, Kővári Józsefnénak.

. . . . .

A Szakszervezeti Bizottság a közeljövőben megalakítja színjátszó csoportját.

Kérjük munkatársainkat, akik szívesen közreműködnének (színjátszás, szavalat, zeneszám stb.) jelentkezzenek a szakszervezeti kultúrfelelősnél, Kővári Józsefnénál, bármely szombat délelőtt a Kerületi Könyvtárak Osztályán.

. . . . .

A KISz-szervezet jelenti . . . . .

H o l a t ö b b i ?

Június 8-án délelőtt, munkaidőben, igazgatói engedéllyel, pénzthozó társadalmi munkát szerveztünk 15 jelentkezővel. Az Imrei Szabadság Tsz kalarábétföldjén azonban csak nyolcan hajladoztunk.

Június 9-én, a Farkashegyi KISz-találkozón alapszervünket 1, azaz egy ember képviselte.

Június 13-án, csütörtökön a KISz-gyűlésen létszámhiány miatt nem szavazhattuk meg a II. félévre szóló munkatervet.

Fiatal könyvtárosok, helyes volt ez így??

x x x

Június 13. Taggyűlés

Az ISZK-jelvények kiosztása után a második félév munkatervét ismertették: néhány, főleg sportvonatkozású program - pontot megváltoztattunk. Ezután Tyróler elvtárs tartott vitaindító előadást a középfokú könyvtárosképző tanfolyam résztvevőinek problémáiról. Előadását hozzászólások követték. Megállapodtunk abban, hogy a munkaterv megszavazásáig is, annak pontjai szerint dolgozunk. Gyurján Jánosné különös figyelmünkbe ajánlotta június 6-ra tervezett "tanévzáró" klubestet.

X X X X X

EZ TÖRTÉNT: . . .

Tiltakozó gyűlést tartottunk dolgozóink nagyszámú részvételével a fasizta Franco-rendszer népelnyomó politikája ellen június 15-én. A kultúrteremben megtartott tiltakozógyűlés szónokának, Zalai Zoltánnak javaslatára a résztvevők az alábbi táviratot juttatták el a SzOT Nemzetközi Kapcsolatok Osztályának: "A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dolgozói és vezetősége ma tartott röpgyűlésükről, küldik tiltakozásukat a spanyol fasizmus véres elnyomó rendszere ellen és fejezik ki teljes szolidaritásukat a spanyol kommunistákkal és az egész spanyol dolgozó néppel. Pusztuljon mielőbb Franco rendszere és jöjjön el mihamarabb Spanyolország felszabadulása."

X

A Könyvtár 1964-ben sorra kerülő 60. évfordulójának méltó megünneplésére az igazgatóság előkészítő bizottságot szervezett.

X

A pedagógus nap alkalmával a művelődési miniszter két munkatársunkat, Király Lászlónét és Császár Antalnét részesítette kitüntetésben és pénzjutalomban. Június elsején az igazgatóság nagytermében Révész Ferenc igazgató üdvözölte a kitüntetetteket, a szakszervezet nevében pedig Bikácsi Lászlóné köszöntötte őket virággal.

X

SZEMÉLYI HIREK. . .

Müller Gézáné, a Gazdasági Osztály munkatársa június 15.-ével, férje külföldre helyezése miatt, tartós szabadságra távozott.

Árvai Lászlóné, a Gazdasági Osztály munkatársa ugyancsak távozik intézetünkől. Új munkahelye a Magyar Nemzeti Bank.

Munkák szerete a városban	Marót Miklós.....	1
Ünnep utáni számvetés	Mikó Zoltán.....	3
Egy módszertani útmutatóról....	Kurunczy Lajoné.....	8
Óbuda az irodalemban, Kiállítás. H.	Varsányi Livia.....	9
Gondolatok a könyvtári művelődési körökről	Meiszner Tamásné.....	10
A leltározásról.....	Kondorosí Sándor..	13
A szabadpolcokról - még egyszer...	Végi Lajosné.....	18
Egy könyvtáros a József Attila Olvasómozgalom-ról	Ligeti Zsuzsa.....	20
Félév vége könyvtárosképző szaktanfolyamon.....	Drechaler Ágnes.....	22
Borítólap-kiállításunkról....	Holló Ferencné.....	23
Az Igazgatósági Tanács ülései..		24
Szakszervezeti hírek.....		25
KISz hírek.....		26
Ez történt... ..		27
Személyi hírek		27

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel.

Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Bibliográfia és Propaganda Osztály.